

INTERVIEW Avonturier Ronald Ruseler en zijn stoere kunst

'De natuur is overweldigend en meedogenloos'

Ronald Ruseler (Haarlem, 1950) heeft zich nooit laten kooien. Toen hij lang geleden een vaste galerie voor zijn kunstwerken kon krijgen en daarvoor een contract onder de neus kreeg, wees hij dit af. „Ik teken geen contracten, zei ik toen, ik ben niet eens getrouwd.”

Jaap Timmers
j.timmers@mediahuis.nl

Haarlem ■ Hij wilde zijn eigen weg gaan, vrij zijn en maken wat hij wilde. Zijn schilderijen vallen samen te vatten in één woord: krachtig. Ze zijn met ingang van vrijdag te zien in galerie Kruis-Weg68 in Haarlem.

De schilderijen doen zich voor als landschappen en herinneringen. Glashelder en overtuigend neergezet. Wildernissen met even grillige als lieflijke bloemen. Watervallen. Rotspartijen geïnspireerd op reizen door Mongolië en de Andes. Een tempelje teruggebracht tot de wezenlijke kenmerken van een boeddhistisch gebedshuis.

Met zijn partner Margreet Bouman reist Ruseler veel. Samen zagen zij alle continenten, tot in Antarctica en Patagonië aan toe. Tientallen trips, en dan niet naar geëigende bestemmingen. Ze kwamen meestal uit in onherbergzame gebieden, waar zij zich nietig,

overbodig of zelfs ongewenst voelden.

Nieuwsgierig

„Ik heb de reizen niet nodig voor inspiratie”, zegt Ruseler, die liever spreekt over reconstructies van indrukken en ervaringen. „Ik reis vanwege mijn ontzettende nieuwsgierigheid naar hoe dingen die ik niet ken in elkaar zitten. Toen we op een keer in Latijns-Amerika waren, realiseerde ik me opeens dat we altijd westwaarts trekken.”

„Ooit begonnen we in Engeland, Ierland en Schotland. Toen de Faeröer en IJsland. En dan Noord-Amerika. Daar kwam ik achter toen ik voor mezelf op zoek was naar een structuur in die nieuwsgierigheid.”

Altijd westwaarts gaan is een avontuurlijke bezigheid vol verrassingen. Bij de Amazone zaten ze in een bus die op de rand van een helling hing. Tegelijk betekent die werkwijze een beperking, waardoor zelfs een bereisd man als Ronald Ruseler niet overal zal kunnen komen. United Photos/ Paul Vreeker

Het begon in hun jonge jaren. Toen ze net samen waren, zaten ze in Parijs met 25 gulden op zak. Na verloop van tijd hadden ze meer geld te besteden en gingen ze bijvoorbeeld na 'een goede kunstdeal' op pad. „Onze aanpak was dat we een kaartje voor de heenreis kochten én een kaartje voor terugreis, zodat we altijd zeker wisten dat we weer terug konden komen.”

Dan trokken ze zonder schema verder en kwamen op zekere dag aan in het plaatsje Canudos in Brazilië, waar in de 19e eeuw een burgeropstand was geweest, onder leiding van de maffe profeet Antonio Conselheiro 'met een grote schare arme volgelingen'.

Vijandelijk zuchten

In het ontoegankelijke dorp Canudos stichtten die mensen een kolonie. Ze werden door regeringstroepen in de pan gehakt, hun lotgevallen zijn in boeken beschreven. Ronald en Margreet wilden erheen, het dorp ligt in de Sertao, een van de droogste gebieden in de wereld. „Nooit gedacht dat we daar konden komen, het ligt in de wil-

dernis. Het voelde als een trofee toen we aankwamen. We hoorden er het vijandelijke zuchten van de stilte, een plek waar de mens niets te zoeken heeft.” Midden in de nacht arriveerden ze er, achter op de bromfiets van twee jongemannen.

„Het dorpje is verdwenen in een stuwmeer, maar de herinnering aan de opstandelingen is er nog wel. Het landschap was kaal met struiken. Mensen vroegen wat wij daar in godsnaam kwamen doen. Ze hadden zelden een Europeaan gezien.”

„De dag en de nacht waren geweldig. Je leest er een boek over; je komt het tegen en je stapt in dat boek. We waren verwonderd, een beetje bang beroofd te worden, hoewel alles prima ging.”

Dagboeken

Misschien dat andere kunstenaars reizen wel zien als inspiratiebron om thuis mooie dingen van te maken. Voor Ruseler is het artistieke ambacht concreter, zijn kunstwerken zijn als dagboeken. „Alles wat ik maak is waar gebeurd. Ik

Kunstenaar **Ronald Ruseler** exposeert zijn krachtige kunstwerken in galerie Kruis-Weg68

Ronald Ruseler in zijn atelier bij het schilderij 'Onvoltooide tuin, verre reis'.

FOTO UNITED PHOTOS/PAUL VREEKER

„ Ik zal verdwijnen en het land waarover ik zwerf zal blijven

„ We hoorden het vijandelijke zuchten van de stilte

reconstrueer waar ik ben geweest.”

We zien dat terug op schilderijen die geheel of gedeeltelijk bestaan uit geschreven plaatsnamen, reclame-uitingen, of namen van tientallen krekken in Australië. Letterschilderijen noemt hij ze, een manier van reconstrueren.

Grip

In Antarctica was de natuur zo overweldigend en meedogenloos dat Ruseler er niet meteen grip op kreeg. „Ik was gevangen door indrukken. Ik kon er echt niet tegenop. Pas later wist ik er een vorm aan te geven.”

Zijn neiging tot zwerfen en dwalen schreeuwt om enige ordening, ook al was het alleen maar om alles voor hemzelf begrijpelijk te maken. Om die reden brengt hij zijn werk onder in categorieën

zoals gebergten, wildernissen, oerwouden en zeeën.

Ongenaakbaar

Het is een sensatie om zijn werken te zien. Zijn besneeuwde bergtoppen glanzen in de zon. Ze zijn ongenaakbaar en dreigend, met warmere kleuren aan de basis. Zo vertelt Ruseler het verhaal van de aarde. Hij wisselt figuratieve fragmenten af met abstracte vormen, die te samen de realiteit worden. Hij stelt landschappen samen zoals zijn stadsgenoot Jacob van Ruisdael (1628-1682) dat deed.

Avonturen en indrukken houden hem in beweging en maken ook bescheiden. Hij verwijst graag naar het gedicht van een indiaan uit Omaha over de sterfelijkheid van de mens. 'Ik zal verdwijnen en niet meer zijn. Maar het land waarover

ik nu zwerf zal blijven en niet veranderen'.

„Ik denk dat dit is wat mij drijft. Een man in een gebied dat gekoloniseerd wordt, denkt 'Ik zal er straks niet meer zijn, maar stoppen doet het ook niet.'”

'Een geluid'

Ruseler voelt een verantwoordelijkheid voor de aarde. Hij wil de wereld 'een geluid' geven. Kunst maken, samen dingen doen, zoals de instandhouding van de Vishal, en de kunstdocent zijn die hij was op het Vellesan College in Velsen.

„Mijn werk heeft een soort stevigheid”, zegt hij bedachtzaam, „het is geen getut.” De natuur, waar hij ontzag voor kreeg, overleefde hem, net als zijn schilderijen. Het is inderdaad hartstikke stoere kunst.

„ Ik was gevangen door indrukken. Ik kon er echt niet tegenop

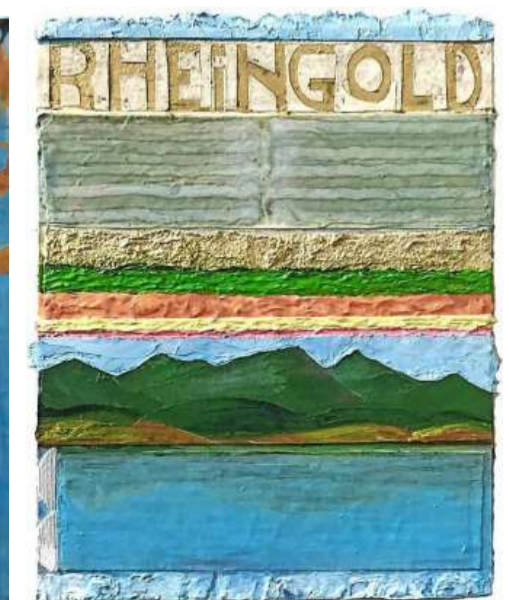
Letterschildering met de namen van krekken in Australië.

Info

Tentoonstelling Ronald Ruseler, Onvoltooide Tuin | Transit, deel 1, galerie Kruis-Weg68, Kruisweg 68, Haarlem. Duur van de expositie: 2 tot en met 24 september. Opening vrijdag 2 september 11.00-18.00 uur. Dan is Ronald Ruseler aanwezig.

The Wild Last Frontier, 2022, 76 x 144 cm, acryl, papiercollage. (Ronald Ruseler)

Rheingold.